

MILJØMINISTERIET
EU-koordinationen

22. maj 2007

Samlenotat
Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 11.-12. juni 2007

1.	Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler KOM(2006) 388 <i>Fremskridtsrapport og udveksling af synspunkter</i>	<i>Side 2</i>
2.	Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om etablering af rammer for Fællesskabets initiativer til opnåelse af en bæredygtig anvendelse af pesticider KOM(2006) 373 <i>Fremskridtsrapport og udveksling af synspunkter</i>	<i>Side 14</i>

Punkt 1: Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler

KOM(2006) 388

Resumé

Kommissionen foreslår, at ændre direktiv 91/414/EØF om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler. Hovedelementerne i forslaget er, at aktivstoffer godkendes på EU niveau efter bestemte kriterier, og der opstilles afskæringskriterier for, hvornår et stof ikke kan godkendes. For plantebeskyttelsesmidler indføres ifølge forslaget en tvungen gensidig anerkendelse af godkendelser givet af et andet land i den zone, landet tilhører. Endvidere indføres krav om substitution af særligt problematiske plantebeskyttelsesmidler. Endelig indføres tidsubegrænsede godkendelser af aktivstoffer og plantebeskyttelsesmidler samt godkendelsesprocedurer for aktivstoffer med lav risiko og basisstoffer.

Forslaget vurderes samlet set at få negativ indflydelse på beskyttelsesniveauet i Danmark.

1. Status

Kommissionen sendte den 18. juli 2006 ovennævnte forslag til Rådet og Europa-Parlamentet. Forslaget har hjemmel i TEF artikel 37(2) og artikel 152(4)(b), og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i TEF artikel 251.

Der er den 12. september 2006 oversendt et bidrag til samlenotat til FMPU og FEU.

Forslaget blev præsenteret for Rådet (landbrug og fiskeri) på dets møde den 18. september 2006.

Forslaget er sat på dagsordenen for Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 11.-12. juni 2007 med henblik på fremskridtsrapport og udveksling af synspunkter.

2. Formål og indhold

Forslaget skal erstatte det nuværende direktiv 91/414/EØF om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler. Revisionen af 91/414 har ifølge Kommissionen til formål at sikre et højere beskyttelsesniveau for miljø og sundhed, og at få det indre marked til at fungere mere effektivt herunder at sikre landbrugerne i de forskellige medlemsstater lige adgang til plantebeskyttelsesmidler. Herudover anfører Kommissionen også, at forslaget skal skabe mere åbenhed, undgå at dyreforsøg gentages og opdatere procedurer og funktioner i relation til den Europæiske Fødevareautoritet.

I forhold til det gældende direktiv 91/414/EØF er de væsentligste ændringer:

Godkendelse af aktivstoffer

Aktivstoffer skal godkendes på EU-niveau lige som i det nuværende direktiv. Der anføres nogle generelle kriterier, stofferne skal opfylde for at kunne blive godkendt. Men som noget nyt indføres endvidere afskæringskriterier, hvorefter stofferne ikke kan godkendes, hvis de ikke opfylder de

nævnte kriterier. Kriterierne baserer sig på stoffernes iboende egenskaber (f.eks. POP kriterierne for nedbrydelighed, bioakkumulering og giftighed) og ikke på en egentlig risikovurdering.

Godkendelse af plantebeskyttelsesmidler

Plantebeskyttelsesmidler godkendes af medlemsstaterne og må kun markedsføres og anvendes, hvis de er godkendt. Der anføres, hvilke generelle kriterier, der skal være opfyldt for, at plantebeskyttelsesmidlerne kan godkendes. Ved godkendelsen skal man bruge de ”Ensartede Principper”, som ifølge forslaget videreføres, med de nødvendige ændringer, i form af vedtagelse af en forordning i Komitéprocedure.

Zonegodkendelse og zoneinddeling

EU inddeles i tre zoner: en nordlig, en central og en sydlig. Danmark er i forslaget placeret i den nordlige zone sammen med Estland, Letland, Litauen, Finland og Sverige. I forslaget er det forudsat, at godkendelser af plantebeskyttelsesmidler givet af en medlemsstat i en zone efter ansøgning skal accepteres af andre medlemsstater i zonen på de samme godkendelsesvilkår. Der kan dog indføres yderligere vilkår for at beskytte forhandlere, brugere og arbejdere. Hvis det drejer sig om godkendelse af plantebeskyttelsesmidler til brug i væksthuse eller til behandling af afgrøder efter høst, skal alle andre medlemsstater acceptere det første lands godkendelse uafhængigt af i hvilken zone, godkendelsen er givet.

Substitution

Aktivstoffer, der giver anledning til en vis bekymring udpeges som kandidater til substitution. Disse bliver kun godkendt for 7 år i modsætning til de sædvanlige 10 år, hvis der er godkendt andre aktivstoffer til det samme anvendelsesområde. De andre godkendte aktivstoffer skal være væsentligt mindre giftige for brugere eller sprøjteførere eller have væsentligt færre risici for miljøet end det aktivstof, der udpeges som kandidat for substitution. For aktivstoffer, der er kandidater til substitution, er der ikke krav om tvungen gensidig anerkendelse. Ved den nationale vurdering af plantebeskyttelsesmidler indeholdende et aktivstof, der er kandidat til substitution, skal midlet ikke godkendes, hvis der findes passende alternative plantebeskyttelsesmidler eller ikke-kemiske metoder.

Tidsubegrænset godkendelse af aktivstoffer og plantebeskyttelsesmidler

Forslaget lægger op til, at aktivstoffer godkendes for højst 10 år. Derefter skal godkendelsen fornyes, og der er angivet procedurer for fornyelsen. Hvis godkendelsen kan fornyes, løber den derefter i ubegrænset tid med mindre, der kommer nye negative oplysninger om stoffet. Det samme gælder for godkendelsen af plantebeskyttelsesmidler, der tidsmæssigt skal følge godkendelsen af aktivstofferne. I dag gælder der ligeledes en frist på ti år for første godkendelse. Herefter er der mulighed for ny tidsbegrænset godkendelse.

Negativliste for problematiske hjælpestoffer

Hjælpestoffer, der har en skadelig virkning på sundhed eller miljø, herunder grundvandet, skal forbydes. De forbudte hjælpestoffer vil ved en komitébeslutning blive opført på bilag III til forordningen.

Godkendelsesprocedurer for aktivstoffer med lav risiko og basisstoffer

Der indføres særlige godkendelsesprocedurer for aktivstoffer, der vurderes at være af lav risiko. Disse stoffer godkendes for maksimalt 15 år ved den første godkendelse, derefter i ubegrænset tid. Plantebeskyttelsesmidlerne skal nationalt godkendes som værende af lav risiko, hvis de kun indeholder aktivstoffer, der er af lav risiko, hvis de ikke indeholder andre stoffer, der giver anledning til bekymring, og hvis visse af de normale godkendelseskriterier er opfyldt. Basisstoffer er stoffer, hvis hovedformål er et andet end plantebeskyttelse f.eks. salt eller eddike. Plantebeskyttelsesmidler, der udelukkende indeholder ét eller flere basisstoffer, undtages fra godkendelsesordningen.

Databeskyttelse og fælles brug af data

Undersøgelser, der indsendes for at forlænge eller revurdere en godkendelse af et aktivstof, er ikke længere databeskyttet. Der er som i det nuværende direktiv regler om, at data i videst muligt omfang skal deles, men med forslaget indføres en regel om, at forsøg og undersøgelser med hvirveldyr skal deles, og eventuel uenighed om fordelingen af udgifter til disse kan pådømmes ved de nationale domstole.

Integreret bekæmpelse af skadegørere

Der laves regler for principperne for god plantebeskyttelsespraksis samt i videst mulig udstrækning principperne om integreret bekæmpelse af skadegørere og god miljøpraksis. Der kan vedtages gennemførelsesbestemmelser, herunder minimumskrav vedrørende disse principper i Komitéprocedure. Senest den 1. januar 2014 skal korrekt anvendelse af plantebeskyttelsesmidler indebære overholdelse af principperne om integreret bekæmpelse af skadegørere.

3. Europa Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at en fremgangsmåde, hvor medlemsstaterne udelukkende selv træffer foranstaltninger i relation til godkendelse af plantebeskyttelsesmidler ville skabe meget forskellige niveauer for beskyttelse af menneskers og dyrs sundhed og for miljøet. Endvidere ville en uens tilgang i medlemsstaterne skabe ulige konkurrencevilkår for landbrugerne i EU. Kun en indsats på fællesskabsplan kan sikre forbedring af det indre marked for plantebeskyttelsesmidler. Regeringen er enig med Kommissionens vurdering.

5. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Lov om kemiske stoffer og produkter samt bekendtgørelse om bekæmpelsesmidler skal ændres.

Økonomiske og erhvervsadministrative konsekvenser

Kommissionen har udarbejdet en impact assessment (IA) i tilknytning til forordningen. Analysen i denne IA behandler de økonomiske, miljømæssige og sociale indvirkninger ved provisoriske godkendelser, gensidig anerkendelse og zoneinddeling, substitution, databeskyttelse og fælles brug

af data samt information af naboer. Analysen indeholder ikke en kvantitativ vurdering af forslaget økonomiske konsekvenser, men en relativ vurdering (meget positiv, positiv, neutral, negativ, meget negativ) for hhv. økonomi, sociale forhold og miljø af en række muligheder (policy options) for forslaget fem hovedelementer. Vurderingen er baseret på en spørgeskema- og interviewundersøgelse hos de berørte parter. Mht. gensidige anerkendelser vurderes, at dette forventes at medføre større udbud af plantebeskyttelsesmidler til små afgrøder, og det kan lede til øget konkurrence og evt. billigere priser. Det vurderes ikke muligt at forudse økonomien i, og hvor attraktivt det vil være at udvikle nye aktivstoffer, men der vil være færre omkostninger forbundet med at få et produkt godkendt i flere medlemsstater. Analysen vurderer endvidere, at visse negative effekter på miljøet må forventes pga. problemer med at vurdere alle miljø og klimatiske forhold i en zone.

Da zoneinddelingen er et af de meget afgørende elementer i det nye forslags godkendelsesordning, er der udarbejdet en mere tilbunds gående analyse af zoneindelings økonomiske, sundheds- og miljømæssige konsekvenser for Danmark.

Analysen viser, at zonegodkendelsesordningen med tvungen gensidig anerkendelse, dvs. en placering i såvel Nordzonen som i Mellemzonen, vil indebære fordele for landbrug og gartneri mv. Fordelene vurderes at være størst ved indplacering i Mellemzonen. Gevinsterne er opgjort til en nutidsværdi på 300-500 mio. kr. i Nordzonen og 400-600 mio. kr. i Mellemzonen. Herudover er der fordele, som det ikke er muligt at kvantificere betydningen af, herunder bedre muligheder for resistensforebyggelse. Det gælder ikke mindst for gartneri, frugtavl og planteskoleproduktion. Producenter og importører af plantebeskyttelsesmidler vil ligeledes have fordel af en indplacering i Mellemzonen.

Statsfinansielle konsekvenser

Mht. administrative konsekvenser må en tvungen gensidig anerkendelse af godkendelse af plantebeskyttelsesmidler, der er godkendt i et andet land, der tilhører samme zone, forventes isoleret set at reducere den administrative belastning af de nationale myndigheder i forbindelse med godkendelsen af plantebeskyttelsesmidler. Det kan dog ikke udelukkes, at der for de stoffer, hvor Danmark skal behandle ansøgningerne om godkendelse på vegne af alle lande i zonen, vil skulle vurderes flere plantebeskyttelsesmidler, end der ellers skulle have været vurderet. Det var ikke muligt i konsekvensanalysen af den foreslåede zoneinddeling umiddelbart at vurdere, om ordningen vil give anledning til administrative lettelser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Som led i den økonomiske konsekvensanalyse af den foreslåede zoneinddeling er det desuden vurderet og kvantificeret, hvilke miljømæssige konsekvenser forslaget vil have.

Grundvandet og plante- og dyrelivet vil blive påvirket negativt i begge zoner i forhold til den nuværende situation. Vedrørende plante- og dyrelivet forventes det, at en Mellemzoneplacering vil have væsentligt større negative effekter på dyre- og planteliv end en Nordzoneindplacering. Vedr. grundvandet fremgår det af konsekvensanalysen, at der både i Nord- og Mellemzonen kan være tale om betydelige samfundsøkonomiske tab. I Nordzonen er omkostningerne beregnet til 3,1-27 mia.

kr. og i Mellemzonen 3,4-27 mia. kr. over 50 år, hvis der ikke kan opnås mulighed for at afvise pesticider, der udgør en trussel mod grundvandet. På det foreliggende grundlag vurderes den mindst omkostningsfyldte løsning at være flytning af kildepladser, og de økonomiske konsekvenser vurderes i så fald at udgøre 3,1-5,4 mia. kr. over 50 år. Såfremt flytning af kildepladser ikke er tilstrækkeligt, vil der skulle anvendes andre afværgeforanstaltninger, hvilket vil bringe udgifterne højere op. Sandsynligheden for at det bliver nødvendigt at rense grundvand, som anvendes til drikkevand, er større i Mellemzonen end i Nordzonen på grund af væsentligt flere og mere problematiske plantebeskyttelsesmidler i Mellemzonen end i Nordzonen.

En særlig problemstilling i forhold til grundvandet knytter sig til aktivstoffet dichlobenil. Det fremgår af konsekvensanalysen, at hvis dichlobenil genintroduceres til anvendelse på udyrkede arealer ved indplacering i Mellemzonen vil omkostningerne være 17-49 mia. kr. over 50 år. Dichlobenil forventes ikke introduceret, hvis Danmark indplaceres i Nordzonen.

Mens de kvantificerbare fordele for brugerne er forholdsvis beskedne, så peger grundvandsberegningerne på, at der er risiko for betydelige samfundsmæssige omkostninger inden for drikkevandsforsyningen. Selv ved de mest optimistiske antagelser inden for beregningsmodellens rammer ligger miljøomkostningerne langt over de fordele, det er muligt at beregne på gevinstsiden, og det er vanskeligt at forestille sig, at de ikke-kvantificerede gevinster for jordbrugserhvervene kan opveje denne forskel. Dertil kommer, at det ikke har været muligt at kvantificere de forventede skadevirkninger på plante- og dyreliv.

Beskyttelsesniveau

Forslaget vurderes samlet set at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark negativt. Indførelse af en ordning med tvungen gensidig anerkendelse på samme godkendelsesvilkår af godkendelser givet af et andet medlemsland i den samme zone kan risikere at få negative konsekvenser for beskyttelsesniveauet i forhold til grundvand, miljø og sundhed. Danmark kan blive tvunget til at godkende plantebeskyttelsesmidler, der er godkendt under andre forhold, og som vurderes at kunne udvaskes til grundvandet. Det vil kunne få negativ indflydelse på drikkevandet, der i dag næsten udelukkende er urensset grundvand. Det kan som konsekvens heraf blive nødvendigt fremover at rense grundvand, der skal bruges til drikkevand.

Endvidere vurderes, at forslaget om tvungen gensidig anerkendelse af plantebeskyttelsesmidler vil kunne få negative konsekvenser for beskyttelsen af overfladevandet, vandorganismer, fugle og pattedyr samt for sundheden (for sprøjteførere og arbejdere).

Hjemmelsgrundlaget er afgørende for, i hvilket omfang Danmark kan indføre særlig dansk regulering, og hjemmelsgrundlaget anvendes som fortolkningselement ved anvendelsen af forordningen i praksis og ved afklaring af eventuelle tvister om forståelsen af forordningens bestemmelser. Hjemmelsgrundlaget kan derfor have stor betydning for beskyttelsesniveauet.

Det påvirker beskyttelsesniveauet for miljø- og sundhed positivt, at der indføres afskæringskriterier for godkendelse af aktivstoffer. De konkrete konsekvenser for miljø og sundhed afhænger dog af kriterierne for miljøeffekter.

Det forventes at påvirke beskyttelsesniveauet positivt, at der indføres et princip om substitution af visse plantebeskyttelsesmidler med mindre farlige plantebeskyttelsesmidler eller ikke-kemiske metoder. De konkrete konsekvenser for miljø og sundhed afhænger dog af kriterierne for hvilke stoffer og plantebeskyttelsesmidler, der kan substitueres.

Det må forventes, at det påvirker beskyttelsesniveauet negativt, at der ikke skal ske en fornyelse af godkendelse af aktivstoffer og plantebeskyttelsesmidler efter den første fornyelse efter 10 år. Der vil således ikke automatisk blive krav om at opdatere dokumentationen for aktivstoffet og plantebeskyttelsesmidlerne, når der f.eks. vedtages nye datakrav eller nye retningslinier for vurdering af aktivstoffer og plantebeskyttelsesmidler.

Det påvirker beskyttelsesniveauet negativt, at der indføres en mere lempelig godkendelsesprocedure for plantebeskyttelsesmidler med aktivstoffer af lav risiko end den procedure, der findes i dag. Det påvirker også miljøet negativt, at plantebeskyttelsesmidler, der indeholder basisstoffer helt undtages fra godkendelsesordningen, da basisstoffer også kan være meget problematiske stoffer f.eks. for miljøet.

Konsekvenserne af implementeringen af regler om integreret bekæmpelse af skadegørere vil afhænge af indholdet af reglerne og kan ikke vurderes, før disse er fastlagt. Der henvises i øvrigt til rammenotatet for temastrategien om bæredygtig anvendelse af pesticider.

6. Høring

Forslaget har været udsendt i høring den 25. juli 2006 til 57 interessenter. Der er ved høringsfristens udløb den 14. august 2006 modtaget høringssvar fra de følgende høringsparter: Advokatrådet (AR), Danmarks Naturfredningsforening (DN), Dansk Gartneri (DG), Dansk Industri (DI), Dansk Landbrug (DL), Dansk Planteværn (DP), Dansk Vand- og Spildevandsforening (DANVA), Det Økologiske Råd (DØR), Fagligt Fælles Forbund – 3F (3F), Foreningen af Vandværker i Danmark (FVD) og HTSI Interesseorganisationen (HTSI).

Den skriftlige høring har givet anledning til følgende kommentarer:

Generelt

AR, DI, FVD og HTSI har ingen bemærkninger til forslaget.

DANVA er positiv over for en revision af det nuværende direktiv, men tilslutter sig ikke harmoniseringen af udbuddet af midler, da DANVA mener, at formålet med en revision også må være at bevare eller højne beskyttelsesniveauet i alle lande. DØR finder behov for en række kraftige forbedringer af forslaget, for at det kan leve op til målsætningen om et højt beskyttelsesniveau, herunder at beskyttelse af miljø og sundhed skal have højere prioritet end planteproduktion, samt at det bør være muligt at afvise at godkende midler, der ikke vurderes at være en fordel i pågældende medlemsstat, f.eks. pga. alternative midler. DØR mener derfor ikke, at forslaget lever op til proportionalitetsprincippet. DN mener, at forslaget er for uambitiøst, og at det skal strammes op for at sikre biodiversitet og vandområder.

DL og DG ønsker yderligere harmonisering på området og støtter derfor forslaget.

Hjemmelsgrundlag

DØR mener, at retsgrundlaget for direktivet skal ændres fra artikel 37 (landbrug) og artikel 152 (sundhed) til artikel 95 (det indre marked) – så miljøgarantien i stk. 4-10 finder anvendelse – og artikel 175 (miljø) samt evt. 152 (sundhed).

DANVA efterlyser henvisninger til centrale miljødirektiver så som Vandrammedirektivet.

Godkendelse af aktivstoffer

DN støtter indførelsen af kriterier for godkendelse af aktivstoffer, men ønsker en opstramning af kriterierne. DP beklager indførelsen af kriterier baseret på ”iboende egenskaber” i stedet for en reel risikovurdering.

DANVA tilslutter sig forslaget om, at ”safeners” og ”synergists” skal godkendes på samme måde som aktivstoffer. Endvidere bør programmet for godkendelse af ”safeners” og ”synergists” iværksættes øjeblikkeligt.

Godkendelse af plantebeskyttelsesmidler

DØR finder det ikke rimeligt, at vurderingen foretages på baggrund af ”god plantebeskyttelsespraksis”, da kun få landmænd benytter den praksis. I stedet bør vurderingerne foretages ud fra de maksimale doseringer etc.

Zoneinddeling og -godkendelse

3F, DN og DØR mener, at produkter fortsat bør godkendes nationalt. 3F mener, at inddelingen i zoner er begrundet i administrative og ikke miljømæssige hensyn, og at der skal udarbejdes regler, så medlemsstaterne kan anvende andre medlemsstaters godkendelser. DN mener ikke, det er muligt at lave zoner, som giver faglig mening i forhold til bedømmelse af den miljømæssige risiko. DØR bemærker endvidere, at anvendelsesområdet for pesticider vil blive udvidet, og det vil slække det nationale beskyttelsesniveau, da anvendelsen i dag f.eks. kan være forbudt eller begrænset ved længden af sprøjtefrister, højest tilladte doseringer m.v. og mener, at det er afgørende, at Danmark fortsat har mulighed for at begrænse anvendelsen af midler, der forurener grundvandet.

DØR bemærker også, at gensidig anerkendelse i alle zoner af midler til anvendelse i væksthuse vil medføre en markant forringelse af beskyttelsesniveauet i Danmark. Samme synspunkt anføres mht. midler, der anvendes efter høst, og DØR bemærker, at der slet ikke er godkendt sådanne midler i Danmark.

Hvis den foreslåede zoneinddeling opretholdes, mener 3F ikke, at de nuværende forslag til zoneinddeling er udarbejdet efter ensartede geologiske forhold, da Danmark minder mere om Tyskland, Polen m.fl., og anbefaler, at inddelingen sker efter disse forhold.

DP, DØR og DANVA udtrykker sig alle positivt i forhold til øget samarbejde mellem medlemsstaternes godkendelsesmyndigheder. DP mener, det bør ske ved et ad hoc samarbejde, da det er problematisk, at zonerne i forslaget fordeler sig efter landegrænser i stedet for klima- og afgrødemæssige ligheder. Endvidere fremhæves, at gensidig anerkendelse er afgrænset til lande inden for samme zone. DØR støtter også øget brug af godkendelser medlemsstaterne i mellem, men mener, at det enkelte land skal have mulighed for at bevare et højere beskyttelsesniveau.

DANVA er enig i, at det er formålstjenstligt at indføre godkendelseszoner, men er imod den gensidige godkendelsespligt. Endvidere bør vurderingen af stofferne fordeles mellem landene uafhængigt af producenternes ønsker.

DL og DG fremfører, at udgangspunktet for placering i klimazoner er klimatiske og jordbundsmæssige forhold, og ønsker derfor Danmark placeret i den centraleuropæiske zone, da Danmarks klima i højere grad ligner landene syd for Danmark. DL og DG kan kun støtte opdelingen i klimazoner, hvis Danmark placeres i den centraleuropæiske zone. En placering i den nordlige zone vil ifølge DL og DG give store problemer med at få de nødvendige plantebeskyttelsesmidler godkendt, da et mindre marked vil blive nedprioriteret af kemikaliefirmaerne.

Substitution

DL og DG ser dette som en vanskelig håndterbar størrelse, da stoffer på en række punkter kan have forskellige egenskaber, og mener, at plantebeskyttelsesmidler enten skal godkendes eller nægtes godkendelse. Endvidere er det pga. resistensproblemer og af hensyn til konkurrence på pesticidmarkedet vigtigt at have forskellige plantebeskyttelsesmidler.

DØR og DN støtter princippet om substitution, men mener, at det skal skærpes på flere punkter. DØR ønsker kriterier vedrørende forurening af grundvand m.v. og foreslår derfor kriterierne for substitution ændret, og DN mener, at også "ikke kemiske" alternativer skal inddrages.

Tidsbegrænset godkendelse af aktivstoffer og plantebeskyttelsesmidler

DN, DANVA og DØR mener, at godkendelser af pesticider også fremover bør være tidsbegrænsede. DN og DANVA mener, at den tidsbegrænsede godkendelse betyder, at ny viden inddrages, og DN bemærker, at det evt. er med til at presse på en udvikling af evt. mindre skadelige pesticider. DANVA mener, at det sikrer, at der tillige sker en revurdering af stoffer, der ikke er fokus på. DØR mener, at der ved tidsbegrænsede godkendelser kan forblive midler på markedet, selv om de skader miljøet m.v. mere end andre midler eller alternative metoder.

Negativliste for særligt problematiske hjælpestoffer

DN mener, at hjælpestofferne bør underlægges en vurdering og godkendelsesordning. DANVA mener også, at kravet om godkendelse bør omfatte hjælpestoffer, såfremt stoffernes miljøegenskaber ikke er kendt. DL og DG finder det vanskeligt at forudsige, om negativlisten får konsekvenser for udbudet af midler i Danmark.

Godkendelsesprocedurer for aktivstoffer med lav risiko og basisstoffer

DANVA mener, at et stof kun kan godkendes og erkendes som lavrisikostof, hvis det er grundigt undersøgt, samt at fristerne for godkendelse er urimeligt korte, og at det er uforståeligt, at der ikke skal tages hensyn til synergieffekter. DN ser ingen grund til at lave særlige regler for basisstoffer og savner en klar definition af lavrisikostoffer.

DL og DG støtter disse mindre omfattende godkendelsesprocedurer.

Integreret bekæmpelse af skadegørere (IPM)

DØR påpeger, at der er tale om en betydelig svækkelse af kravet til integreret plantebeskyttelse i forhold til det nuværende direktiv og dermed en klar forringelse, samt at integreret plantebeskyttelse bør ændres til integreret bekæmpelse. Fristen for, hvornår korrekt anvendelse af plantebeskyttelsesmidler skal være i overensstemmelse med integreret plantebeskyttelse, findes desuden at være for lang.

Databeskyttelse

DP mener, at der skal være databeskyttelse for supplerende data, som er krævet for en fortsat opretholdelse af godkendelsen af aktivstoffet, da manglende databeskyttelse vil medføre manglende incitament til at forny godkendelsen efter 10 år, hvilket kan betyde færre plantebeskyttelsesmidler til rådighed.

Andet

DANVA mener, at der skal indsendes data for alle afgrøder, samt at der skal være en eksplicit oplysningspligt for producenterne. DANVA mener også, at fristerne for bedømmelse er for korte og foreslår, at der i stedet kan gives korte midlertidige godkendelser.

DL og DG fremfører, at det er vigtigt at bevare muligheden for off-label godkendelse til midler i mindre afgrøder.

DP beklager, at muligheden for nationale provisoriske godkendelser bortfalder, da det frygtes, at intentionen om en hurtig sagsbehandling ikke kan efterleves.

DANVA og DØR støtter oplysningspligten for erhvervsanvendelse af stoffer, og DØR mener, at sprøjtejournalerne – af hensyn til naboer og drikkevandsindustri - skal offentliggøres på nettet.

Forslaget har den 8. september 2006 været forelagt Miljøspecialudvalget. Dansk Landbrug finder behov for at regeringen tager stilling til forslaget placering af Danmark i den nordlige zone, og er klart af den opfattelse, at Danmark bør placeres i den mellemeuropæiske zone. DL frygter, at det kan blive vanskeligt at ændre Kommissionens forslag på dette punkt, hvis ikke man fremfører klar holdning nu.

3F er enig i, at Danmark er placeret i den forkerte zone og savner i øvrigt begrundelse for den foreslåede zoneopdeling.

DØR har skriftligt oplyst, at Rådet finder at traktatens artikel 95 bør tilføjes som hjemmelsgrundlag.

Sagen blev forelagt EU-specialudvalget vedr. miljø den 16. maj 2007.

Dansk Landbrug mener at den supplerende konsekvensanalyse burde have været foretaget med udgangspunkt i nye og mere miljøvenlige midler. Dansk Landbrug vurderer, at det er problematisk hvis danske landmænd ikke får adgang til et større marked med nye og mere miljøvenlige midler. Endelig finder Dansk Landbrug det bekymrende, at konsekvenserne af forslag om henholdsvis substitution, negativ-liste for hjælpestoffer og godkendelsesprocedure for lavrisiko-stoffer ikke er klare – navnlig er det uklart om de kan føre til problemer med pesticidresistens og manglende konkurrence på markedet for pesticider.

Det Økologiske Råd efterlyste en vurdering af konsekvenserne af tvungen gensidig anerkendelse af godkendelser vedrørende midler, der anvendes til ”post-harvest”-behandling af afgrøder eller i væksthuse.

Danmarks Naturfredningsforening foreslog at man i afsnittet om dansk holdning nævner forpligtelsen i relation til 2010-målsætningen om at standse tilbagegangen biodiversitet.

7. Forhandlingssituation

Forslaget har været behandlet på flere arbejdsgruppemøder under Rådet (i landbrugsgruppen). Man har haft den første gennemgang uden egentlige forhandlinger, og drøftet sammenhængen mellem dette forslag og forslag til retsakter under den tematiske strategi for bæredygtig anvendelse af pesticider.

Mange lande har endnu ikke en position, men der er en del lande, der overordnet har udtrykt bekymring for den tvungne gensidige anerkendelse.

8. Dansk holdning

Regeringen finder det afgørende at fastholde et højt beskyttelsesniveau for grundvand, miljø og sundhed.

Indførelse af et krav om tvungen gensidig anerkendelse inden for zoner af godkendelser af plantebeskyttelsesmidler er et brud med den eksisterende nationale godkendelse af plantebeskyttelsesmidler.

Vurderes en tvungen gensidig anerkendelse ud fra et miljømæssigt, grundvandsmæssigt og sundhedsmæssigt hensyn, vil et sådan krav betyde, at Danmark vil være tvungent til at godkende pesticider, som ikke vurderes at være sundhedsmæssigt, miljømæssigt og grundvandsmæssigt forsvarlige. Dette vil på sigt betyde, at Danmark kan blive tvungen til at opgive sin politik om at drikke urensset grundvand. Herudover vil det kunne være problematisk af hensyn til overfladevand, fugle og hvirveldyr, samt for sundheden (sprøjteførere og arbejdere).

En tvungen gensidig anerkendelse vurderes at have positive konsekvenser for jordbrugserhvervet og gartnerier, der får adgang til flere pesticider end ved den nuværende nationale godkendelsesordning,

og dermed bliver konkurrencemæssigt mere ligestillet med konkurrenter i samme lande indenfor samme zone, og ulovlig import af pesticider imødegås. Tvungen gensidig anerkendelse vil også sikre et bedre indre marked for pesticider. Det vil reducere de administrative byrder for erhvervet. Miljøministeriet forventer, at statens omkostninger pr. ansøgning vil falde, hvorimod der kan komme flere ansøgninger om godkendelse.

Samlet set vurderes det at være problematisk at acceptere et forslag om tvungen gensidig anerkendelse i modsætning til national godkendelse.

Danmark er positiv overfor et øget samarbejde mellem medlemsstaterne og for muligheder for at reducere administrative byrder. En reduktion af administrative byrder vil kunne ske på et andet grundlag. Efter miljøministeriets opfattelse kan dette bl.a. ske ved at øge samarbejdet mellem myndighederne inden for samme zone ved, at myndighederne i medlemsstaterne i højere grad end i dag deler oplysninger, vurderinger og data om de plantebeskyttelsesmidler, der ansøges om, og dermed forkorte sagsbehandlingstiden.

På den baggrund lægger Danmark afgørende vægt på, at der ikke indføres et krav om tvungen gensidig anerkendelse, hvor Danmark ikke kan afvise en godkendelse af pesticider, som ud fra en faglig vurdering ikke vurderes at være forsvarlig i forhold til beskyttelse af grundvand, miljø (overfladevand, vandorganismer, fugle og pattedyr) og/eller sundhed (arbejdere/sprøjteførere). Såfremt der fra anden side stilles krav om en begrundelse med udgangspunkt i særlig nationale forhold, vil man fra dansk side ikke afvise en sådan mulighed som led i en i øvrigt tilfredsstillende ordning.

For så vidt angår spørgsmålet om Danmarks indplacering i klimazoner, viser den udarbejdede konsekvensanalyse, at både en placering i Nordzonen og Mellemzonen vil have store konsekvenser for Danmark. Men samlet set overskygger omkostningerne for miljø og økonomi fordelene for jordbrugserhvervet, ikke mindst ved en placering af Danmark i mellemzonen, hvor risikoen for grundvandet er størst. På den baggrund arbejder Danmark for, at Danmark placeres i Nordzonen ved en zoneinddeling af EU.

Danmark ønsker hjemmelsgrundlaget udvidet til også at være art. 175, som vedrører miljø.

Danmark kan støtte, at der indføres afskæringskriterier for godkendelse af aktivstoffer. Kriterierne er acceptable mht. sundhedseffekterne. Kriterierne bør være mere strikte mht. miljøeffekterne, som ikke er tilstrækkelige til at opretholde det høje danske beskyttelsesniveau.

Danmark støtter, at der indføres et princip om at substituere visse plantebeskyttelsesmidler med mindre farlige plantebeskyttelsesmidler eller ikke-kemiske metoder. Kriterierne for udpegning af substitutionskandidater bør forbedres, så der bliver mulighed for at substituere flere stoffer. Reglerne bør også forbedres, så det bliver muligt for medlemsstaterne at substituere plantebeskyttelsesmidler ud fra en vurdering af de indgående hjælpestoffers egenskaber.

Danmark støtter ikke, at godkendelsen af aktivstoffer og plantebeskyttelsesmidler gøres tidsbegrænset efter den første fornyelse efter 10 år. Det vil påvirke miljøet og sundheden negativt, at der ikke skal ske en fornyelse, når der f.eks. indføres nye datakrav eller nye retningslinier for vurdering.

Danmark støtter, at der indføres en negativliste for problematiske hjælpestoffer, men kan ikke støtte, at der indføres en mere lempelig godkendelsesprocedure for plantebeskyttelsesmidler indeholdende aktivstoffer, der er vurderet at være af lav risiko. Alle plantebeskyttelsesmidler kan indebære en vis risiko, og det giver ikke mening at kalde midlerne for ”midler af lav risiko”. Danmark støtter heller ikke, at midler indeholdende basisstoffer ikke skal godkendes, da basisstoffer kan være problematiske f.eks. for miljøet. Der bør derfor stadig ske en konkret vurdering af, om midlerne kan godkendes, også selv om de kun indeholder basisstoffer.

Danmark finder det vigtigt, at der sikres overensstemmelse mellem forslaget til forordning om godkendelse, KOM (2006) 388, forslaget til rammedirektiv, KOM (2006) 373 og forslaget til statistikforordning, KOM (2006) 778. Det gælder bl.a. med hensyn til registrering og opgørelse af data om pesticidsalg og -anvendelse og anvendelsen af disse data til at fastlægge risikoindikatorer.

Regeringen støtter, at der udarbejdes regler for integreret bekæmpelse af skadegørere på EU niveau. Der henvises i øvrigt til rammenotatet for temastrategien om bæredygtig anvendelse af pesticider.

Punkt 2: Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om etablering af rammer for Fællesskabets initiativer til opnåelse af en bæredygtig anvendelse af pesticider
KOM(2006) 373

Resumé

Kommissionen foreslår, at der indføres en række initiativer, der skal minimere risikoen for sundhed og miljø ved anvendelse af pesticider. Medlemsstaterne skal indføre nationale handlingsplaner til nedsættelse af risikoen ved anvendelse af pesticider, de skal fremme dyrkningssystemer med lavt pesticidforbrug, de skal indføre regelmæssig kontrol af sprøjter, og de skal anvende harmoniserede risikoindikatorer til afrapportering af status for de fastsatte mål. Forslaget vurderes ikke at have væsentlige konsekvenser for beskyttelsesniveauet, idet mange af elementerne allerede er indført i Danmark.

1. Status

Kommissionen sendte den 14. juli 2006 ovennævnte forslag til Rådet og Europaparlamentet. Forslaget har hjemmel i TEF artikel 175(1), og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i TEF artikel 251.

Der er den 12. september 2006 oversendt et bidrag til samlenotat til FMPU og FEU.

Forslaget blev præsenteret for Rådet (landbrug og fiskeri) på dets møde den 18. september 2006.

Forslaget er sat på dagsordenen for Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 11.-12. juni 2007 med henblik på fremskridtsrapport og udveksling af synspunkter.

2. Formål og indhold

Forslaget til rammedirektiv er en udmøntning af EU's 6. Miljøhandlingsprogram, som understreger behovet for en mere bæredygtig anvendelse af pesticider herunder behovet for en væsentlig reduktion i risiko ved pesticider og en væsentlig nedsættelse af forbruget af pesticider. Kommissionen har samtidig med vedtagelsen af nærværende forslag fremlagt en temastrategi for bæredygtig anvendelse af pesticider KOM (2006) 372, og et forslag til forordning om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler, KOM(2006) 388, som skal erstatte det nuværende direktiv 91/414/EØF om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler. Der henvises til grundnotater om disse forslag.

De af temastrategiens initiativer, som ikke hensigtsmæssigt kan indarbejdes i eksisterende lovgivning, er indarbejdet i det foreliggende forslag.

Forslaget har hjemmel i EU traktatens artikel 175 (1), hvilket indebærer, at Medlemsstaterne kan opretholde eller indføre strengere beskyttelse.

Målene i rammedirektivet for bæredygtig anvendelse af pesticider er i hovedtræk følgende:

- Minimere fare og risiko for sundhed og miljø fra brugen af pesticider
- Fremme dyrkningsformer med lavt eller intet forbrug af pesticider, bl.a. ved at øge brugerens opmærksomhed og ved at arbejde for retningslinjer for god praksis for anvendelse samt overvejelser om økonomiske instrumenter
- Etablere et gennemskueligt system for rapportering om monitorering af fremskridt i relation til strategiens mål, herunder at udvikle passende indikatorer

For at nå disse mål skal Medlemsstaterne hver især iværksætte nationale handlingsplaner, der indeholder mål, midler og tidsfrister for nedsættelse af risiko, fare og afhængighed af pesticider.

Medlemsstaterne skal sikre, at alle professionelle brugere, forhandlere og rådgivere, har adgang til passende uddannelse i brug af pesticider. Medlemsstaterne skal sikre at forhandlere, der sælger visse typer af pesticider, har mindst én ansat, som har gennemgået ovennævnte uddannelse samt, at pesticider, der kun er godkendt til erhvervsmæssig brug, kun sælges til erhvervsmæssige brugere, der har bevis for at have gennemført en uddannelse, som beskrevet ovenfor.

Medlemsstaterne skal fremme offentlighedens - herunder private brugeres - adgang til information om pesticiders effekter på miljø og sundhed og om ikke-kemiske alternativer. Medlemsstaterne skal sikre, at forhandlere af pesticider til ikke-erhvervsmæssig anvendelse oplyser forbrugeren om generel risiko, opbevaring mv. af pesticider.

Medlemsstaterne skal som hovedregel forbyde flysprøjtning, men kan dispensere fra det generelle forbud på nærmere bestemte vilkår.

Medlemsstaterne skal, jf. vandrammedirektivet, sikre, at der på marker i områder med drikkevandsinteresser etableres pesticidfrie bufferzoner, og at forbruget af pesticider begrænses eller ophører i NATURA 2000 områder, jf. fugledirektivet og habitatdirektivet, på særligt beskyttede arealer, langs jernbaner, veje m.v., samt på områder, hvor offentligheden færdes.

Medlemsstaterne skal indføre passende foranstaltninger, som sikrer, at opbevaring af pesticider, påfyldning og vask af sprøjter, håndtering af overskydende sprøjtevæske og af tom emballage ikke udsætter mennesker og miljø for fare.

Medlemsstaterne skal fremme dyrkningssystemer med lavt pesticidforbrug, herunder integreret bekæmpelse, og Medlemsstaterne skal sikre, at erhvervsmæssige brugere af pesticider skifter til mere miljøvenlige bekæmpelsesforanstaltninger og metoder, og - hvis muligt - prioriterer pesticider med lav risiko.

Danmark har siden 1986 haft en række forskellige pesticidplaner, som vurderes i vid udstrækning at dække de initiativer, der er beskrevet ovenfor.

I det følgende beskrives initiativer i rammedirektivet, som ikke indgår i igangværende danske aktiviteter.

Retningslinjer for integreret bekæmpelse

Ifølge forslaget skal Medlemsstater sikre, at alle erhvervsmæssige brugere af pesticider, senest 1. januar 2014 følger generelle standarder for integreret bekæmpelse. Retningslinjerne for integreret bekæmpelse skal udarbejdes med hjemmel i den kommende forordning om plantebeskyttelsesmidler. I forslag til forordningen står dog kun, at der kan udarbejdes retningslinjer.

Medlemsstaterne skal i den forbindelse etablere eller støtte etablering af alle de nødvendige betingelser for implementering af integreret bekæmpelse. Især skal det sikres, at landmænd har adgang til beslutningsstøtte og rådgivning om integreret bekæmpelse. Afgrødespecifikke retningslinjer for integreret bekæmpelse kan udarbejdes i overensstemmelse med direktiv 98/34/EC om tekniske standarder. Medlemsstaterne skal tilvejebringe alle nødvendige incitamenter til at støtte landmænd i at implementere afgrødespecifikke retningslinjer for integreret bekæmpelse.

Inspektion af sprøjter

Medlemsstaterne skal sikre, at sprøjter/sprøjteudstyr til professionel brug kontrolleres regelmæssigt. Der skal etableres et certificeringssystem, som verificerer kontrollen. Kontrollen skal omfatte de punkter, der er beskrevet i et bilag til rammedirektivet (bilag 2). Herudover skal sprøjter/sprøjteudstyret leve op til de krav, der følger af den fremtidige standardiseringsordning for sprøjteudstyr jf. nedenfor. Medlemsstaterne skal udpege hvilke organisationer, der har ansvar for at udføre kontrollen.

Fem år efter de tidsfrister, der er fastsat i direktivets ikrafttrædelsesbestemmelser, skal alt sprøjteudstyr, der anvendes professionelt, have været kontrolleret mindst én gang, og udstyr der ikke lever op til kontrollen, må ikke anvendes professionelt.

Standardisering af sprøjteudstyr

Rammedirektivet fastsætter, at der med hjemmel i direktiv 98/34/EC om tekniske standarder, skal etableres en standardiseringsordning for sprøjteudstyr.

Bindende EU risikoindikatorer

Der skal udarbejdes harmoniserede risikoindikatorer. Der er i direktivet fastlagt detaljerede krav til indikatorerne, som peger i retning af komplekse indikatorer. Medlemsstaterne skal beregne harmoniserede risikoindikatorer på nationalt niveau, og rapportere resultaterne til Kommissionen. Kommissionen vil estimere risikotendenser på fællesskabsniveau, med henblik på at vurdere om det generelle mål for reduktion af pesticiders belastning af miljø, human- og dyresundhed er nået.

Ved beregning af risikoindikatorer skal der benyttes statistiske data for forbrug af pesticider, som er indsamlet i medfør af forslag til statistikforordning, KOM (2006) 778, og det er anført, at der er tale om forbrugsdata indhentet fra optegnelser hos brugerne. I forslag til statistikforordning peges der imidlertid på en række forskellige muligheder for indsamling af data om salg og forbrug af pesticider samtidig med, at der i forslag til forordning om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler stilles krav til indberetning af data om salg af pesticider til myndighederne og krav om, at brugerne fører journal over forbruget af pesticider. Der bør sikres overensstemmelse

mellem de tre forslag samt og, at der i en retsakt ikke stilles krav om data vedrørende salg og forbrug af pesticider, som allerede foreligger, som følge af krav i en anden retsakt .

3. Europa Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører i forslaget, at målsætningerne for forslaget ikke vil kunne opnås af medlemsstaterne individuelt. I dag har nogle af medlemsstaterne iværksat foranstaltninger svarende til elementerne i forslaget, mens andre lande ikke har truffet sådanne foranstaltninger. Da kun en fælles lovgivning i Fællesskabet kan skabe ensartet beskyttelsesniveau for miljø og sundhed, idet markedsføring af pesticider allerede er reguleret på fællesskabsniveau, og da kun Fællesskabet kan opstille ensartede minimumskrav og dermed mulighed for ensartede vilkår for de økonomiske aktører, finder Kommissionen at forslaget er i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet.

Regeringen er enig heri.

5. Konsekvenser for Danmark

Danmark har siden 1986 haft en række forskellige pesticidplaner, som vurderes i vid udstrækning at dække de initiativer, der indgår i rammedirektivet for bæredygtig anvendelse af pesticider. Dog må det forventes, at enkelte igangværende danske initiativer og regler (bekendtgørelser) skal justeres for at blive tilpasset rammedirektivet. Eksempelvis giver den gældende flysprøjtningebekendtgørelse mulighed for, at der kan gives tilladelse til flysprøjtning på grundlag af en konkret ansøgning. I praksis foretages der stort set ingen flysprøjtning i Danmark (der er ikke givet tilladelse til flysprøjtning indenfor de seneste 5 år), men flysprøjtningebekendtgørelsen vil skulle revideres i overensstemmelse med rammedirektivets bestemmelse om flysprøjtning. Endvidere vil der også skulle stilles krav om uddannelse af forhandlere eller erhvervsmæssige brugere i forbindelse med salg af visse pesticider. Forslaget om obligatorisk eftersyn af sprøjteudstyr kræver lovændring.

Herudover indeholder rammedirektivet følgende bestemmelser, som p.t. ikke indgår i den danske pesticidplan eller dansk lovgivning:

- Obligatoriske og regelmæssige eftersyn og vedligeholdelse af sprøjter
- Implementering af generelle standarder for integreret bekæmpelse
- Beregning af risikoindikatorer

Obligatoriske og regelmæssige eftersyn og vedligeholdelse af sprøjter indebærer, at der skal etableres et system, som kan håndtere kontrol af i størrelsesordenen 30 - 40.000 sprøjter inden for en periode af senest 5 år efter rammedirektivets ikrafttræden. Et sådant eftersyn kan sammenlignes med obligatorisk syn af biler. En analyse af de samfundsøkonomiske konsekvenser af kontrolordningen gør det ikke muligt at konkludere, i hvilken udstrækning de skønnede omkostninger ved indførelse af ordningen modsvares af fordele i form af mulige driftsøkonomiske fordele for landmanden samt fordele for miljø og sundhed, som et eventuelt resultat af ordningen.

Konsekvenser af implementering af de kommende generelle standarder for integreret bekæmpelse og de initiativer, der skal sikre implementeringen, vil afhænge af hvilket indhold standarderne får og kan ikke vurderes, før disse foreligger. Det vurderes dog umiddelbart, at Danmark allerede har mange initiativer, som vil dække sådanne standarder.

Kommende regler for standardisering af sprøjteudstyr vurderes primært at have konsekvenser for producenter af sprøjter.

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Lov om Kemiske stoffer og Produkter samt forskellige bekendtgørelser skal ændres.

Lov om journal over brug af plantebeskyttelsesmidler og eftersyn af udstyr til udbringning af plantebeskyttelsesmidler i jordbruget samt forskellige bekendtgørelser skal ændres.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Der er gennemført en supplerende analyse af de økonomiske og administrative konsekvenser af regelmæssig obligatorisk kontrol med sprøjteudstyr i Danmark. Omkostningerne for den kontrollerende enhed ved at gennemføre en obligatorisk kontrolordning skønnes at udgøre ca. 1000 kr. pr. sprøjte, hver femte år, svarende til en årlig omkostning i Danmark på mellem 6 og 8 mio. kr. Hertil kommer ikke-specificerede engangsomkostninger til etablering af systemet, samt et muligt tidsforbrug hos de berørte landmænd, prissat til mellem 4 og 5 mio. kr. om året. Et obligatorisk eftersyn af sprøjter kan sammenlignes med obligatorisk eftersyn af biler, der er en brugerbetalt ordning. Til de nævnte omkostninger kommer udgifter til myndighedernes tilsyn med en sådan ordning. Statslige udgifter til kontrolordningen vil blive afholdt indenfor de berørte ministeriers eksisterende rammer.

Miljøstyrelsen har gennemført en foreløbig vurdering af forslaget om miljøkrav. Baseret på informationer fra den førende danske fabrikant af sprøjteudstyr (HARDI), er forventningen, at den kommende EU-miljøstandard for sprøjter vil tage udgangspunkt i den eksisterende DS/EN standard på området, som efterleves af alle HARDI's sprøjter leveret til det danske marked siden 2001 og, som det vurderes, at alle nyere sprøjter leveret til danske brugere fra andre fabrikanter også efterlever. Det vurderes på denne baggrund, at en kommende EU-standard kun vil have meget begrænsede miljømæssige konsekvenser i Danmark og tilsvarende begrænsede økonomiske konsekvenser for brugerne.

Miljøstyrelsen har ligeledes gennemført en foreløbig vurdering af et kommende forslag om retningslinjer for integreret bekæmpelse af skadegørere, der skal vedtages i komiteprocedure. Miljøstyrelsen vurderer, at såfremt der til sin tid kan opnås enighed om retningslinier på dette grundlag, vil disse ligge i god forlængelse af dansk dyrknings- og bekæmpelsespraksis. Det vurderes derfor – naturligvis med stor usikkerhed – at de kommende retningslinier ikke vil have nævneværdige økonomiske konsekvenser for Danmark.

Beskyttelsesniveau:

For så vidt angår obligatorisk eftersyn af sprøjter har forslaget principielt set en positiv effekt på beskyttelsesniveauet, idet der foreslås indført regler om obligatorisk eftersyn.

Hvis Danmark ikke kan fastholde egen indikator efter udarbejdelse af fælles harmoniserede risikoindikatorer, kan det ikke udelukkes at det danske beskyttelsesniveau sænkes. Kommissionen har under forhandlingerne givet udtryk for, at Medlemsstaterne kan fastholde egne indikatorer også efter det tidspunkt, hvor der foreligger fælles harmoniserede risikoindikatorer. Dette skal klargøres i direktivteksten.

Rammedirektivet vurderes i øvrigt ikke at ændre væsentligt ved beskyttelsesniveauet, da mange af temastrategiens initiativer allerede er indført i Danmark. Rammedirektivet vil således primært hæve beskyttelsesniveauet i Medlemsstater, der ikke allerede har aktiviteter på rammedirektivets områder.

6. Høring

Forslaget er sendt i høring den 25. juli 2006 til 57 interessenter. Der var ved høringsfristens udløb den 14. august 2006 modtaget høringssvar fra de følgende høringsparter, der havde kommentarer. Advokatrådet (AR), Danmarks Naturfredningsforening (DN), Dansk Gartneri (DG), Dansk Industri (DI), Dansk Landbrug (DL), Dansk Planteværn (DP), Dansk Vand- og Spildevandsforening (DANVA), Det Økologiske Råd (DØR), Fagligt Fælles Forbund – (3F), Foreningen af Vandværker i Danmark (FVD) og HTSI Interesseorganisationen (HTSI).

Den skriftlige høring har givet anledning til følgende kommentarer:

Generelt:

AR, DI, FVD og HTSI har ingen bemærkninger til forslaget.

DN, DANVA og DØR er overordnet set positive over initiativerne i rammedirektivet, men mener at forslaget har en række væsentlige mangler.

DL og DP vurderer, at de foreslåede tiltag i stort omfang svarer til den praksis, som allerede findes i Danmark.

Dansk Gartneri henholder sig til svaret fra Dansk Landbrug.

Begrundelsen for direktivet

DN og DØR ønsker, at direktivet også skal begrundes med pesticiders virkning på den biologiske mangfoldighed.

Pesticidfrie bufferzoner og arealer

DANVA mener, at forslaget om reduceret anvendelse af pesticider på følsomme områder, også bør omfatte områder med indvinding af drikkevand med høj risiko for forurening med pesticider.

DN tilkendegiver i relation til kapitel 4 om regulering af praksis og anvendelse, at pesticider udelukkende bør anvendes i jordbruget og at al anvendelse af pesticider i naturområder og på offentlige arealer bør forbydes.

Nationale handlingsplaner

DN, DØR og DANVA mener, at der skal indgå kvantitative mål for reduktion i forbruget/behandlingshyppigheden. DØR foreslår endvidere, at hvert land, sammen med forslaget til den nationale handlingsplan, skal offentliggøre en rapport, der beskriver mulighederne for at minimere pesticidforbruget i alle væsentlige afgrøder.

DØR peger på fravær af virkemidler til at minimere pesticidanvendelsen og DANVA på, at det er en klar svaghed, at der i forslaget ikke indgår beskatning af pesticider.

DØR mener at medlemsstaterne i henhold til de nationale handlingsplaner, skal have mulighed for at gribe ind overfor pesticider som har uønskede effekter, så DK eksempelvis har mulighed for at forbyde salg af plantebeskyttelsesmidler, der i særlig grad medfører pesticidrester i drikkevand og fødevarer.

Kontrol af sprøjter

DL peger på at forslag om kontrol af sprøjter indebærer en ændring af det danske system til kontrol af sprøjter, som vil øge byrden for landbrugserhvervet, og mener at konsekvenserne af forslaget bør vurderes.

Integreret plantebeskyttelse (IPM)

DN finder, at integreret bekæmpelse er et skridt i den rigtige retning, men at strategien bør være mere visionær, så målet er Integrated Crop Produkter og økologisk jordbrug.

3 F mener, at producent og leverandør af pesticider, skal dokumentere at man har vurderet muligheden for alternative midler og metoder, i lighed med REACH samt at forsigtighedsprincippet skal kunne anvendes, således producenten, skal dokumentere at midlet ikke er skadeligt for mennesker og miljø.

DØR tilkendegiver, at kravet til integreret plantebeskyttelse er svækket betydeligt i forhold til det nuværende plantebeskyttelsesdirektiv, samt at integreret plantebeskyttelse bør ændres til integreret bekæmpelse. Fristen, for hvornår korrekt anvendelse af plantebeskyttelsesmidler skal være i overensstemmelse med integreret plantebeskyttelse, findes desuden at være for lang.

For at fremme landbrugsdrift med lavt pesticidforbrug ønsker DØR endvidere, at det skal være muligt at undlade at godkende plantebeskyttelsesmidler til anvendelse i afgrøder, hvor der ikke er et signifikant nettoudbytte ved anvendelse.

Sagen har den 8. september 2006 været forelagt Miljøspecialudvalget. Dansk Landbrug finder det vanskeligt at vurdere konsekvenserne af forslaget om inspektion af sprøjteudstyr. DL håber at der bliver fundet en løsning som er operativ, og som kan håndteres af landbruget

Sagen blev forelagt EU-specialudvalget vedr. miljø den 16. maj 2007.

Dansk Landbrug efterlyste detaljerede forslag om bufferzoner, risikoindikatorer og retningslinier for integreret bekæmpelse under rammedirektivforslaget. Dansk Landbrug bad om at man sikrer at en evt. kontrol af sprøjter tilrettelægges under hensyn til driften.

Det Økologiske Råd mener at Danmark bør støtte en obligatorisk kontrolordning for sprøjter, idet en række andre EU-lande har en sådan ordning

7. Forhandlingssituation

Forslaget har været præsenteret på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. september 2006. Forslaget er desuden blevet drøftet i rådets arbejdsgruppe (miljø), hvor det generelt er blevet positivt modtaget. Med det tyske formandskab er forhandlingerne flyttet fra rådets arbejdsgruppe (miljø) til rådets arbejdsgruppe (landbrug).

8. Dansk holdning

Regeringen er positiv over for rammedirektivets initiativer til bæredygtig anvendelse af pesticider. Disse initiativer indgår i igangværende danske aktiviteter, bortset fra forslagene vedrørende retningslinier for integreret bekæmpelse, inspektion af sprøjter og standardisering af sprøjteudstyr. For inspektion af sprøjter har regeringen foretaget en supplerende konsekvensanalyse. Forslaget om retningslinier for integreret bekæmpelse og standardisering af sprøjteudstyr vil blive vurderet nærmere med hensyn til omfang og konsekvenser, når der foreligger udkast til dette.

Regeringen lægger vægt på, at det høje danske beskyttelsesniveau kan fastholdes.

Regeringen tilkendegiver bl.a. i Danmarks strategi for bæredygtig udvikling, at den ønsker at minimere brugen af pesticider, og at det langsigtede mål er at udvikle dyrkningsstrategier, der nedsætter afhængigheden af pesticider, så anvendelsen i størst muligt omfang kan reduceres.

Regeringen støtter på den baggrund, at der skal udarbejdes obligatoriske retningslinjer for integreret bekæmpelse, som indebærer fokus på foranstaltninger der minimerer pesticidforbruget. Den nærmere stillingtagen til det konkrete indhold i retningslinjerne afventer udkast til retningslinjer.

Herudover tilkendegives det, at regeringen internationalt ønsker at sætte fokus på overforbrug af pesticider. Regeringen ønsker derfor, at forbrugsreduktion, som indgår i 6. miljøhandlingsprogram også bliver en del af rammedirektivet, således at forbrugsreduktion indarbejdes i direktivet, som en del af de nationale handlingsplaner.

Regeringen støtter, at indsatsen for at minimere fare og risiko for sundhed og miljø samt fremme af dyrkningsformer med lavt eller intet brug af pesticider følges på fællesskabsniveau ved hjælp af passende harmoniserede indikatorer. Regeringen kan dog ikke støtte, at der i direktivet fastlægges detaljerede krav til indikatorerne, som peger i retning af komplekse indikatorer, da det i praksis kan vise sig at simple og administrativt enkle indikatorer i lige så høj grad vil kunne beskrive udviklingstendenser. Regeringen ønsker at sikre at de fælles harmoniserede indikatorer ikke hindrer, at der kan anvendes andre indikatorer nationalt.

I den supplerende konsekvensanalyse af forslaget om obligatorisk eftersyn af sprøjter konkluderes det, at der ikke kan forventes væsentlige reduktioner i landbrugets pesticidforbrug ved indførelse af regelmæssig, obligatorisk kontrol af sprøjteudstyr. Det konkluderes samtidigt, at en kontrolordning kan forventes, at medføre skrotning af mindre velfungerende udstyr. Det har i konsekvensanalysen ikke været muligt at konkludere, i hvilken udstrækning de skønnede omkostninger ved indførelse af ordningen modsvares af fordele i form af mulige driftsøkonomiske fordele for landmanden samt fordele for miljø og sundhed, som et eventuelt resultat af ordningen. Regeringen kan støtte en omkostningseffektiv kontrolordning for sprøjter.

En kommende EU-standard for sprøjter forventes kun at ville have meget begrænsede miljømæssige konsekvenser i Danmark, da hovedparten af sprøjter leveret til det danske marked siden 2001 allerede lever op til de krav som forventes indført. Regeringen er imidlertid positiv overfor forslaget, da det vurderes at ville hæve standarden for sprøjter i EU. Den nærmere stillingtagen til det konkrete indhold i standardiseringen afventer et udkast til standardiseringen.

Med henblik på at fremme bedre regulering lægger Danmark vægt på, at der sikres overensstemmelse mellem forslaget til forordning om godkendelse, KOM (2006) 388, forslaget til rammedirektiv, KOM (2006) 373 og forslag et til statistikforordning, KOM (2006) 778 således, at der i en retsakt ikke stilles krav om data vedrørende salg og forbrug af pesticider, der allerede foreligger, som følge af krav i en anden retsakt. Det gælder bl.a. med hensyn til registrering og opgørelse af data om pesticidesalg og -anvendelse og anvendelsen af disse data til at fastlægge risikoindikatorer.